

جغرافیا

۱- گزینه «۴» - فقیران شهری به علت اختلاف طبقاتی شدید، رعایت نشدن عدالت اجتماعی در توزیع درآمد و بی‌توجهی حکومت‌ها به حمایت‌های تأمین اجتماعی، پول کافی برای اجاره یا خرید مسکن ندارند. یکی از پدیده‌هایی که به همین دلیل و در نتیجه مشکل مسکن شکل می‌گیرد، اسکان غیررسمی یا غیرقانونی مانند زاعنه‌نشینی است.

(سراسری با تغییر) (پایه دوازدهم - درس دوم - مدیریت شهر و روستا) (دشوار)

۲- گزینه «۲» - مطالعه «کاربری زمین یا کاربری اراضی» یکی از بخش‌های مهم برنامه‌ریزی شهری است که فواید زیادی دارد:

۱- برنامه‌ریزان پس از مطالعه و شناسایی کاربری‌های موجود در شهر، میزان وسعت هر کاربری یا عملکرد را نسبت به مساحت کل شهر محاسبه می‌کنند. برای مثال، ممکن است کاربری فضای سبز شهر ۷ درصد از مساحت کل شهر و کاربری شبکه معابر و حمل و نقل ۱۸ درصد از مساحت شهر را به خود اختصاص داده باشد.

۲- سرانه عبارت است از نسبت مساحت هر کاربری به جمعیت. سرانه کاربری، مقدار زمینی است که به طور متوسط از هر یک از کاربری‌های شهر به جمعیت شهر می‌رسد. برای مثال، اگر مجموع فضاهای سبز یک شهر ۱۵۰,۰۰۰ مترمربع و جمعیت آن شهر ۲۵۰۰۰ نفر باشد، سرانه کاربری فضای سبز شهر ۶ مترمربع به ازای هر نفر است:

$$\text{سرانه} = \frac{\text{مساحت مترمربع}}{\text{جمعیت نفر}} = \frac{150,000}{25,000} = 6$$

سرانه استاندارد و قابل قبول برای هر نوع کاربری در نواحی مختلف، متفاوت است. برای مثال، در ناحیه‌ای با توجه به نوع آب و هوا، سرانه استاندارد و قابل قبول فضای سبز ۲۰ مترمربع برای هر فرد تعیین شده است؛ اما اگر سرانه فضای سبز آن ناحیه ۱۳ مترمربع باشد، نشان می‌دهد که سرانه از حد استاندارد کمتر است و در این زمینه کمبود وجود دارد. ۳- مطالعه کاربری زمین به برنامه‌ریزان کمک می‌کند که محدودیت‌ها را بشناسند و به گونه‌ای برنامه‌ریزی کنند که از فضاهای شهر به طور مناسب و متعادل استفاده شود.

(ریبی) (پایه دوازدهم - درس دوم - مدیریت شهر و روستا) (متوسط)

۳- گزینه «۲» - یکی از مشکلات مهم شهرها، افزایش طبیعی جمعیت شهری از یک سو و افزایش در اثر مهاجرت نیروی کار از سوی دیگر به شهرهاست. مهاجران از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ مهاجرت می‌کنند تا شغلی بیابند و درآمد بیشتری کسب کنند. آنها عمدتاً کارگر ساده و فاقد مهارت و تخصص‌اند. از سوی دیگر، فرصت‌های شغلی در شهر محدود است؛ به همین سبب، مهاجران به کارهایی مانند کارگری موقتی و روزمزد یا خدمتکاری در رستوران‌ها و نظایر آن مشغول می‌شوند و درآمدشان تکافوی هزینه‌های مسکن، خوراک و پوشاک و زندگی را در یک شهر بزرگ نمی‌کند.

(ریبی) (پایه دوازدهم - درس دوم - مدیریت شهر و روستا) (آسان)

۴- گزینه «۳» - پس از پیروزی انقلاب اسلامی، برای محرومیت‌زدایی از مناطق روستایی، به این مناطق توجه ویژه‌ای شد. در سال ۱۳۵۸ جهاد سازندگی با هدف رسیدگی به مناطق محروم و استقلال کشور و خودبستگی کشاورزی تشکیل شد و فعالیت‌های زیادی در روستاها انجام داد که از آن جمله می‌توان به ایجاد شبکه‌های آب آشامیدنی و برق، خدمات بهداشتی، آموزش مهارت‌های فنی و حرفه‌ای به روستاییان، ایجاد و توسعه راه‌های روستایی و لایروبی و نگهداری قنات‌ها اشاره کرد.

(ریبی) (پایه دوازدهم - درس دوم - مدیریت شهر و روستا) (متوسط)

۵- گزینه «۴» - ویژگی‌های عمده برنامه آمایش سرزمین به شرح زیر است:

۱- توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های همه مناطق و استان‌های کشور: ظرفیت‌ها و تأثیر هر منطقه در پیشرفت و توسعه عمومی کشور شناسایی می‌شود و سپس متناسب با آن، برنامه‌ریزی صورت می‌گیرد. برای مثال، اینکه در کدام مناطق کشور باید بخش کشاورزی توسعه یابد یا کدام مناطق برای گسترش بازارها و مراکز تجاری مناسب‌اند.

۲- توجه به همه ابعاد توسعه: به همه جنبه‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، دفاعی و محیطی کشور به طور هماهنگ توجه می‌شود.

۳- توجه به عدالت در توسعه: بین مناطق کشور از نظر دسترسی به منابع و امکانات تعادل برقرار می‌شود. در این برنامه به منظور تحقق عدالت اجتماعی، از توسعه نامساوی و تمرکز ثروت و سرمایه در برخی مناطق و فقر و محرومیت در مناطق دیگر جلوگیری می‌شود.

۴- توزیع متوازن جمعیت: از تمرکز و انبوهی جمعیت در یک یا چند مادرشهر و مهاجرت بی‌رویه از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ پیشگیری می‌شود.

۵- توجه به نیازهای حال و آینده: در برنامه‌ریزی‌های عمرانی مانند احداث صنایع، مراکز درمانی، دانشگاه‌ها و جاده‌های نیازهای جمعیتی حال و آینده مناطق مختلف کشور در نظر گرفته می‌شود.

۶- توجه به حفظ محیط‌زیست: در برنامه آمایش سرزمین بر بهره‌مندی منطقی و خردمندانه از منابع و حفاظت از محیط زیست تأکید و به آن‌ها توجه می‌شود.

۷- توجه به آمایش دفاعی: انواع فعالیت‌ها و تأسیسات و تجهیزات باید به گونه‌ای استقرار و ساماندهی یابند که در زمان حمله‌های احتمالی دشمن، از آسیب و خسارت دور بمانند. در برنامه آمایش سرزمین جنبه‌های دفاع از منابع و سرمایه‌های سرزمین در مقابل دشمنان در برنامه‌ریزی به خوبی در نظر گرفته می‌شود.

(کنکور سراسری با تغییر) (پایه دوازدهم - درس دوم - مدیریت شهر و روستا) (دشوار)

۶- گزینه «۴» - آمایش سرزمین، تنظیم رابطه انسان، فضای جغرافیایی و فعالیت است.

(ریبی) (پایه دوازدهم - درس دوم - مدیریت شهر و روستا) (متوسط)

۷- گزینه «۳» - اگر کانون‌های آگیر در فصول سرد سال، ذخیره برف خود را تا ابتدای ماه‌های گرم سال حفظ کنند، بدون توجه به میزان بارش و زمان آن جزء کانون‌های فصلی به شمار می‌روند.

(ریبی) (پایه دهم - درس ششم - منابع آب) (آسان)

۸- گزینه «۴» - برای خشک شدن آب دریاچه ارومیه، دلایل متعددی ذکر کرده‌اند؛ از جمله:

(۱) گرم شدن عمومی هوا

(۲) کاهش بارش در حوضه آبریز دریاچه

(۳) حفر بی‌رویه چاه‌ها

(۴) تغییر کشت از محصولاتی که آب کمتری نیاز داشته‌اند، به محصولاتی که کشت آن‌ها به آب زیادی احتیاج دارد.

(۵) تغییر در میزان آب ورودی به دریاچه، در مسیر رودهایی که به آن می‌ریخت (احداث سدهای متعدد).

(۶) وجود موانعی که چرخه آب را در دریاچه تغییر داده است.

(ریبی) (پایه دهم - درس ششم - منابع آب) (متوسط)

۹- گزینه «۱» - مهاجرت روستاییان به شهر که باعث جذب نیروی انسانی جوان از روستا به شهر می‌شود، یکی از انواع مهاجرت داخلی است. این مهاجرت در اقتصاد کشور با از دست دادن نیروی کار روستا و افزایش جمعیت فعال اقتصادی شهر، خود را نشان می‌دهد. در کشور ما، مهاجرت روستاییان به شهرها از مهم‌ترین مهاجرت‌ها در دهه‌های اخیر به شمار می‌رود.

(ریبی) (پایه دهم - درس هفتم - ویژگی‌های جمعیت ایران) (متوسط)

۱۰- گزینه «۲» - قانون ۷۰، زمان دو برابر شدن جمعیت هر کشور را نشان می‌دهد.

(ریبی) (پایه دهم - درس هفتم - ویژگی‌های جمعیت ایران) (آسان)